

TRGOVSKI

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Licejska knjižnica

Ljubljana

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici.
— Dopisi se ne vračajo. — Št. pri čerkovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 D, za pol leta 90 D, za četrt leta 45 D, mesečno 15 D; za inozemstvo: 210 D. — Plača in toži se v Ljubljani.

LETO VII.

Telefon št. 552.

LJUBLJANA, dne 9. septembra 1924.

Telefon št. 552.

ŠTEV. 107.

Dr. Ivan Černe, lastnik Gospodarske pisarne, Ljubljana.

Najnižje cene hiš.

Indeks za nove gradbe je danes 58 kratna mirovna cena, dočim je cena zlate krone ca. 15 Din, torej 60-kratna mirovna. Malo difference se more skoro zanemariti, da lahko rečemo, da so nove cene zlate mirovne. Iz tega bi sledilo, da pri ocenjenju hiš vzamemo za podlago zlate cene. N. pr.: hiša, ki je bila pred vojno cenjena na 100.000 kron, bi bila danes vredna 5.800.000 jug. kron, odštevši običajno in posebno obrabo. Običajna obraba se more ustanoviti enostavno v odstotkih, na leto $\frac{1}{2}$ — $\frac{3}{4}$ %, posebno obrabo pa je upoštevati individualno in jo je določiti od slučaja do slučaja po tem, kako so stanovanjci hiše pokvarili v posameznih stanovanjih, hišnih napravah in posebno, v koliko je v redu streha.

Povprečno bomo videli, da znaša količnik, s katerim moramo računati kot z amortizacijskim številom za zadnjih 10 let, 10—16 %, v izjemnih slučajih tudi preko 20 %, ako hiša ni bila v zadnjih 10 letih nič popravljena ter je bila že svojočasno slabo zgrajena. Razume se, da moramo naravno obrabo računati od leta postavitve dalje, kar smatram samo po sebi umevno, tako, da to le radi popolnosti pristavljam.

Ako danes povprašamo za ceno novih hiš ali pa srednje starih, to je 20—30 letnih zgradb, vidimo presegajoče številke. Nove zgradbe, posebno vile, so izgubile na vrednosti 20—30 %, nekatere še več po razmerah lastnika, ako ga dolgovi težijo ter se hoče iznebiti realitete za vsako ceno. Stare hiše, ki se prodajajo, pa kažejo istotako globok padec proti cenitvi pod gornjimi pogoji. Vzrok je tu drug, in sicer leži v zakoniti omejitvi glede razpolaganja s starimi hišami, posebno ker lastnik hiše ni gospodar v svoji hiši. Mnogo posestnikov hiš je vsled tega zavrnilo svoje hiše istotako za vsako ceno, kakor to delajo nekatere lastniki novih vil, ki vsled hipoteknih obresti ne najdejo drugega izhoda, kot prodajo.

Ali imamo vzeti te zglede kot podlago za praktično ustanovitve cen realitet, je menda vprašanje, ki se samo odgovori, da ne. To so sporadični primeri, ki ne morejo preokreniti pravila o vrednosti zgradb. Ko bodo te prodaje, rekel bi, eksekutivne po premoženju in morali, ako prodajalce starih hiš, ki prodajajo svoje hiše iz resignacije in slabih živcev imenujemo tako, končane, bomo videli, da bo cena zopet pravilna, tako, kot se da določiti po običajnih predpisih. Cene hiš se bodo po ukinjenju stanovanjskega zakona, oziroma že po modifikaciji, ki bi vsaj deloma upoštevala lastninsko pravico hišnega posestnika, dvignile s sedanjega nivoja, ker bodo vrgle gospodarju vsaj malo rento, dočim so stare hiše pomenile danes za gospodarja izgubo, ker jih ni mogel z njihovim donosom vzdrževati, ampak je moral iz svojih dohodkov dolagati, da je vzdržal hišo porabno.

Ako resumiram dosedaj navedeno, lahko rečem, da so cene hiš, kakor so iste sedaj nizke, pač na svojem najnižjem mestu in da ne pojdejo več nižje. Njih cena se bo pričela dvigati, ali pa bo vsaj za gotove objekte ostala na tej višini, kot je. To velja posebno za stare stavbe, ki stojijo pod neugodnim vplivom stanovanjskega zakona.

Glede novih stavb je stvar drugačna. Tukaj igrajo veliko vlogo nove

gradbene cene, in če upoštevamo, da so se pogoji cen za nove stavbe izpremenili od leta 1922 in 1923, ko so bili na višku, za kakih 10 do 12 %, je že iz tega razloga jasno, da nove stavbe ne morejo več dosti popustiti od sedanjih cen. Toliko, kolikor so danes gradbene cene nižje od lanskih in predlanskih, znašajo približno interkalarni obresti za eno leto. Da bi pa gradbene cene še naprej popustile, je težko umljivo, če pogledamo poročila o draginji, ki je poskočila v zadnjem letu za okoli 10 do 15 % tako, da res ne moremo pričakovati nižjih cen v gradbeni stroki, ako se vsi drugi industrijski predmeti dražijo.

Da ob teh gradbenih cenah ne kaže graditi, je jasno, posebno, če se še pomisli na hipotekne obresti, ki vsako tako delavnost kot nerentabilno ustavi. Zgradbe, ki že stojijo, morajo vsled pomanjkanja novih pridobiti na ceni, oziroma ohraniti svojo ceno, za katero so bile postavljene.

Smatram torej, da so tudi nove zgradbe, izvzemši prostovoljne eksekutivne prodaje — dosegle svoj najnižji nivo in da morajo ostati vsaj na tem, ali pa se polagoma približati pravi gradbeni ceni.

Oscilacija dinarja, ki je v zadnjih tednih stalno pričel pridobivati na vrednosti, more na gibanje cen v stavbni stroki in seveda na vrednost realitet sploh vplivati v zadostni meri le tedaj, ako bo dvig dinarja stalen. Če se bo stalnost v nekoliko mesecih pokazala in bo šel eventualno dinar še višje, bodo načrti za zgradbe odstavljani od dnevnega reda, ker bodo gospodarji, ki nameravajo graditi, kalkulirali na nižje cene v bodočnosti ter vsled tega opustili naložitev denarja v realitetah. Sicer pa je itak tako malo gradbenih načrtov v izvedbi ali pa sploh v pripravljenosti za gradnjo, da o tem ni vredno razpravljati.

Glavno, kar bi moglo vplivati na cene realitet, je izprememba obrestne mere naloženega denarja in seveda tudi hipotek. Dosedanje obresti naložb po 10 % in višje, so premija za posestnike gotovine, ki seveda raje drže denar v naložbah, kakor pa, da bi ga vložili v realitete, kjer bi jim donasal komaj mal del onih zneskov, ki jih sicer dobijo v gotovih naložbah. Za one pa, ki bi hoteli iz kateregakoli vzroka graditi in iščejo v ta namen posojil, so sedanje hipotekne obresti po 12 do 14 % in še višje zapreka, preko katere nikakor ne morejo iti, tako, da tudi ti izpadejo iz vsake kalkulacije za produkcijo stanovanjskih prostorov.

Končno imam še omenjati eno največjih ovir za gradbe novih hiš in torej za to, da se z novimi gradbami cena dosedanjih vsled višje ponudbe na trgu zniža, t. j. obstoječi stanovanjski zakon, kojega podaljšanje moramo pričakovati za eno, ali pa vsaj v izpremenjenem obsegu celo za več let. Ako bo veljal še naprej tak zakon, je seveda jasno, da iz tega vzroka nihče ne bo zidal, ker se sloji, kateri bi prišli kot reflektanti na stanovanja v novih hišah v poštev, držijo v starih stanovanjih, kjer stanujejo zastoj, ker jim vsled obstoječega stanovanjskega zakona ni mogoče primerno povisati stanarin, niti odpovedati stanovanj.

Iz vseh teh razlogov sklepam, da morajo realitete vsekakor ostati vsaj na dosedanjem nivoju cen, ali pa se polagoma pričeti dvigati, kakor se bodo pač zasukale razmere na denarnem trgu in tudi z ozirom na zakonske predpise o stanovanjih. Da pa stojimo danes na najnižjih cenah re-

Položaj našega poljedelstva in izgledi letošnje žetve.

Na povabilo Trgovske zbornice v Beogradu je na II. kongresu trgovskih in obrtniških zbornic in izvozniskih združenj v Beogradu podal načelnik ministrstva poljedelstva in voda g. dr. Stojković izčrpno poročilo o stanju našega kmetijstva s posebnim ozirom na možnost izvoza. Uvodoma je g. načelnik omenil, da mu je poziv, naj poda na kongresu poročilo, došel precej pozno, vsled česar mu ni bilo mogoče zbrati vseh podatkov, ki bi bili potrebni za njegovo nalogo, vendar je porabil vse ocene, ki so mu bile na razpolago, ako so bile le količikaj uporabljive. S to rezervo je podal nato g. načelnik nastopno poročilo:

I. Posevki.

Pšenica. — V tekočem kakor v prejšnjem letu izkazujejo uradni podatki, da se je obsejalo vsako leto večje površine s pšenico. V tekočem letu je obsejana s pšenico mnogo večja površina kakor leta 1923. Dočim je bilo leta 1923. obsejanih s pšenico 1.623.982 ha, je letos obsejanih 1.688.337 ha, torej 64.000 ha več nego preteklo leto. Dasi smo glede površine, obsejane s pšenico, dosegli lep povečanje, se kljub pričakovanju, da bo letošnja letina izvanredno ugodna, niso izpolnile lepe nade na izdatno žetev. Tako po kvantiteti kakor tudi po kvaliteti letošnja žetev ne dosega lanske, ki je bila za pšenico ena najugodnejših. Približni podatki, katere smo zbrali o žetvi v mesecu juliju t. l., so izkazovali celokupni pridelek z 19.215.644 kvintali. To množino bi pridelek tudi dosegel, ako bi tekom zoritve ne nastopile vremenske izpremembe, ki so kvarno vplivale na že-

tev. Navedena številka pa tudi ni točna, ker se je ugotovila prav v času, ko se je ocenjevala žetev najoptimističnejše, torej pred razočaranjem, katero nam je prinesla poznejša žetev in mlatev. Po mojem mišljenju, katero utemeljujem s podatki, ki so mi došli pozneje, smemo smatrati, da je dejanski pridelek zaostal za eno četrtino za prvotno oceno. Ako smatrate, da je to mnenje pravilno, smo pridelali letos 14.500.000 kvintalov pšenice napram 16.620.147 kvintalom v letu 1923.

Manj pšenice se je letos pridelalo ne samo pri nas, ampak tudi v drugih državah.

Mednarodni poljedelski institut v Rimu podaja v svojem poročilu za mesec avgust t. l. nastopno poročilo o svetovni produkciji pšenice:

V evropskih državah, ki pridelajo 50 % pridelka pšenice (brez upoštevanja Rusije), se ceni, da se bo pridelalo letos 16 % manj pšenice nego lansko leto.

V Severni Ameriki se domneva, da bo pridelek za 13 % manjši nego lansko leto. Pri tem se mora upoštevati, da je v Ameriki letos obsejana s pšenico manjša površina nego lansko leto.

V Aziji se ceni, da bo pridelek pšenice letos za 1.7 % manjši kakor lansko leto.

V Severni Afriki je vsled velike suše letošnji pridelek za 21.5 % manjši nego lanski.

Pridelek pšenice se po podatkih mednarodnega poljedelskega instituta ceni v milijonih kvintalov za razne kontinente nastopno:

	1924	1923	Povprečno od 1. 1918 do 1922
Evropa (14 držav)	144.0	172.3	144.2
Kanada in Zedinjene države	298.3	342.9	313.1
Azija (4 države)	108.7	111.7	100.7
Severna Afrika (4 države)	22.9	29.1	22.9
Skupaj (24 držav)	575.9	656.0	580.9

Po podatkih, ki so dospeli mednarodnemu institutu in ki zadevajo skupino držav, ki so pridelale lani 80 % celokupnega pridelka pšenice v severni polobli naše zemlje (brez Rusije in Kitajske), bo letošnji pridelek za 82 milijonov kvintalov, to je za 12.5 % manjši nego leta 1923 in za 7 milijonov kvintalov, to je za 1.2 % manjši nego v povprečju leta 1918 do 1922.

Vprašanje, ki zanima gospodarske kroge, je, kolika je količina pšenice, ki se more izvoziti, čim pokrijemo lastno potrebo. Lansko leto smo ugotovili, da porabimo za prehrano in setev po 100 kg pšenice na enega prebivalca. Upoštevati moramo, da se prebivalstvo množi od leta do leta in da se obsevajo vedno večje površine s pšenico, kar zahteva vedno večje množine pšenice za lastno porabo. Upoštevati pa moramo, da se tudi prosveta in kulturni nivo našega naroda vedno bolj dviga. Koruzni kruh se zaradi tega vedno v izdatnejši meri zamenjuje za pšenični, kar povzroča vedno večjo potrebo pšenice. Ne bomo se spričo teh dejstev dosti zmotili, ako cenimo lasten konzum pšenice na približno 13 milijonov kvintalov. Ako so naše ocene pšenice pravilne, to je, ako bomo letos pridelali le 14.500.000

kvintalov pšenice, nam bo preostalo za izvoz približno 1.500.000 kvintalov ali 15.000 vagonov.

Pripomniti moramo, da imamo še velike zaloge pšenice lanskega pridelka. Ako prištejemo te rezerve letošnjemu pridelku, je gotovo, da se bo za izvoz razpoložljiva množina še znatno pomnožila. (Konec prih.)

Kršitve pogodbenih obvez na strani službodajalca — zadošten razlog za službojemalca za takojšnji izstop iz službe?

Toženec je bil sprejet po tožiteljici v službo za vodjo podjetja proti določeni mesečni plači, 2 % čistega dobička, naravnem stanovanju in uporabi vrta. Čez poldrugo leto pa mu je tožiteljica odpovedala službo na tri mesece, češ da se obrat zmanjšuje in je radi tega treba štediti. Tožencu je bil hkratu dovoljen enomesečni dopust, katerega naj nastopi, ko bode vse posle izročil njenemu uradniku X-u. Na tožiteljico željo je prekinil svoj dopust ter opravljal dva dni svoje prejšnje posle radi odsotnosti nekega drugega uradnika. Potem pa je izostal in se ni vrnil v službo tudi, ko mu je dopust potekel, pač pa je otvoril lastno podjetje v prvi polovici avgusta ter javil po časnikih, da je izstopil iz tožiteljici službe.

alitet, se mi zdi gotovo ter mislim, da bo bodočnost dokazala upravičenost mojih trditvev in pravilno dedukcijo iz gornjih navedb.

Tožiteljica pa zahteva s tožbo, da ji toženec vrne plačo za drugo polovico meseca avgusta in pa neki predujem, katerega je bil mesec dni poprej dobil.

Toženec pravi, da je v onih dveh dneh, ko se je bil vrnil z dopusta, spoznal, da išče tožiteljica drugega vodjo in da torej razloga njemu dane odpovedi ni iskati v zmanjšanjem obratu in štedenju. Ni se več smatral dolžnim, da dela zanjo v dobi svojega dopusta; pač pa je smatral vse dosedanje postopanje tožeče družbe za več nego zadosten zakoniti razlog, da takoj iz njene službe stopi radi hude kršitve pogodbe in zakona z njene strani. Ker je s tem dobil svobodne roke, je smel tudi s svojo osebo svobodno razpolagati in si osobito tudi v konkurenčnem poslu iskati drugega zaslužka. Da je izstopil iz njene službe, je tožiteljica povzročila z nastopnimi dejstvi:

Ob sprejemu v službo mu je bila zagotovljena prokura, katerega pogoja pa tožiteljica ni izpolnila. S tem, da je zahtevala v odpovedi, da mora oddati posle do tedaj podrejenemu mu uradniku, ga je postavila v slabo luč pri ostalem uradništvu. Po krivdi tožeče stranke, ki mu ni pustila prostih rok v vodstvu podjetja, je postalo podjetje pasivno ter je odpadla 2%-na izgovorjena mu provizija od čistega dobička. V seji predhodnega meseca maja je bilo vsemu uradništvu obljubljen zvišanje plač s 1. julijem, a tudi te obljube tožiteljica ni izpolnila. Stanovanje mu je dala tožiteljica na razpolago šele meseca maja, ne pa pogodbi že 1. januarja. Predajem mu je bil dovoljen s pogojem, da ga povrne s poviški, obljubljenimi od 1. julija dalje; a kar bi ga še ostalo, pa iz trinajste plače ob novem letu. Da se predajem ni vrnil, je zakrivila ona in nima pravice, da zahteva vrnitev. Ugovarjal je pa predajmu v pobot trinajsto plačo v enako visokem znesku, oziroma v onem znesku, ki ustreza službeni dobi v istem letu. Sploh bi pa imel pravico, da zahteva plačo še za eno celo leto naprej od odpovedi.

Sodišče je na vseh treh stopnjah tožbenemu zahtevku ugodilo.

Podeliti prokuro je popolnoma principala na voljo prepuščeno in jo more principal, ako jo je bil dal, vedno in brez kakršnega si bodi razloga preklicati. V odredbi, da naj toženec svoje posle izroči podrejenemu uradniku, ni vzeti nikakega zapostavljanja ne žalitve; saj je bilo z istim pismom tožencu tudi naročeno, da naj svoj dopust nastopi in je naravno, da se morajo posli izročiti pred nastopom dopusta drugemu uradniku. Da tožiteljica tožencu ni pustila prostih rok v vodstvu podjetja, je tudi le izvrševanje principalovih pravic. Sicer pa toženec sam ni trdil, da je bilo dogovorjeno, da se mu morajo pustiti proste roke. Tudi pretvezna umaknitev obljube, da se povišajo s 1. julijem plače ni še smatrali za neutemeljeno prikradbo ali odtegnitev pristojnega plačila. Tak, glede višine ne še določeni povišek še ni plača, ki je tožencu že pristojala, in se ne more trditi, da je tožiteljica bila v zamudi z izplačilom dogovorjenih prejemkov, a k temu toženec niti ne trdi, da je brezuspešno zahteval od tožiteljice, naj izpolni to obljubo. Ako toženec ni že takoj s prvim januarjem dobil obljubljenega stanovanja, bi bil smel takoj s prvim januarjem izstopiti; ne more pa tega uveljavljati, ko je stanovanje že dobil in se vanj vselil. Nima zakonite podlage njegov prigovor, da je pogodbeno dolžan, da vrne predajem le iz povišane plače in more tožiteljica zahtevati, da se ji predajem vrne ne glede na takšen zahtevani dogovor. Z neopravičenim toženčevim izstopom iz službe je prenehala njegova pravica do plače sploh, torej tudi do poviška. Vsled krivde toženca samega je postalo nemogoče, da se povračilo predajma izvrši na zahtevani način. Zoper neopravičeno odpoved nudi zakon svojo pomoč. Ako je torej tožiteljica odpovedala službo pred dogovorjenim rokom, t. j. jo odpovedala na tri mesece, namesto na eno leto, s tem še ni dobil pravice, da izstopi iz službe pred potekom tega roka. Taka krši-

tev službene pogodbe ni tako važna kršitev, da bi bil službenojemnik po § 26., čl. 2., zak. o trgovinskih pomočnikih upravičen, da pred časom izstopi iz službe, marveč je le upravičen do odškodnine po § 29., čl. 1., istega zakona. Pobot predajma bi bil sploh upošteven le z onim delom zahtevane nevoletne nagrade, ki bi pripadal tožencu za službo, opravljeno do izstopa iz službe. Toda tudi v tem obsegu je bilo pobotni ugovor odkloniti, ker ga je smatrali dejanski brez zadostne podlage. Kajti niso se navedle od toženčeve strani natančnejše okoliščine glede časa in razloga in drugih modalitet zahtevanega dogovora o trinast mesečni plači in se je postavila le gola dotična trditev. Sicer pa toženec v svojem prizivu tudi ni pobijal utemeljitve prvostopne sodbe, ki je pobot zavrnila, z vidika nepravilne ugotovitve dejanskega stanja in se šele v reviziji obrača proti temu, seveda neupoštevno, ker prepozno.

Toženčev zahtevek, da se naj predajem pobota, torej ni utemeljen; pač pa je utemeljen tožiteljčin zahtevek, kakor ga uveljavlja s tožbo, v cellem obsegu. Po gornjem je toženec neupravičeno pred časom izstopil iz službe. Njegov izstop je samolasten, ker mu tožeča stranka ni dala opravičenega povoda za njegov izstop iz službe, oziroma je na tem ne zadene nikaka krivda. Pač pa so zanj nastopile posledice predčasnega, neopravičenega izstopa iz službe: ne more se sklicevati na določbe § 29. pozvanega zakona in ne gredo mu za čas po izstopu iz službe nikaki zahtevki proti službodajalki ne do plače, ne do nevoletne nagrade, niti do stanovanja in vrta. Pač pa mora vrniti, kar ima iz naslova službenih prejemkov neodsluženo in na predajmu v rokah.

rst.

Josip Podbregar, višji revident drž. žel. v p.:

Železniške blagovne tarife s posebnim ozirom na našo trgovino in industrijo.

(Nadaljevanje.)

Vendar so bili ti ugovori še nepopolni, ker je moral naš eksporter plačati voznino do državne meje, inozemski importer pa od državne meje, tako, da je jugoslovanski trgovec vedno moral plačati jugoslovansko voznino, inozemski pa inozemsko. Šele od 1. apr. 1923 je dovoljeno, da se sme celotna voznina od predajne do namembne postaje ali frankirati, ali pa na prejemnika nakazati, izvzemši v prometu z Nemčijo.

Vendar pa nima Jugoslavija še z nobeno drugo državo direktnih tarif v predvojnem smislu, da bi namreč imela direktne tarifyne postavke od jugoslovanskih do inozemskih postaj v eni valuti, marveč je treba še vedno računati voznino od jugoslovanske postaje do državne meje v dinarjih po jugoslovanski lokalni tarifi, in od državne meje naprej v valuti sosednje države ali sosednjih držav po njih lokalnih tarifah.

To velja pa seveda samo v prometu s prej navedenimi državami, s katerimi ima Jugoslavija že sklenjen ugovor, medtem, ko je z ostalimi državami še vedno mogoča odprema pošiljk samo do državne meje dotične države. Tako še nimamo mednarodnega ugovora ne z Rumunsko, ki nam je vsled svoje politične nelojalnosti s kitajskim zidom zaprla prehodno postajo Džombolj (Jimbola), ne z Bolgarsko, niti z Grško.

Zlasti važen bi bil tak ugovor z Grško, in to radi pristanišča v Solunu, kjer imamo, kakor sedaj na Reki, svojo lastno pomorsko luko.

Tak ugovor bi se bil že tedaj lahko sklenil, ko so se vršila pogajanja za odstop enega dela solunske luke od strani Grške Jugoslaviji. Ako bi ta ugovor že ne obsegal vseh železniških prog Grške, bi se bil vsaj lahko sklenil specijelno za Solun. Sklenil bi se bil lahko na ta način, da bi se vzpostavil takozvani »Peage« (peaže)-

promet, kakor je obstojal svoječasno v Avstro-Ogrski za državne železnice med Ljubljano in Divačo in med Spital-Millstättersee in Beljakom, in kakor je do podržavljenja južne železnice obstojal med Zagrebom gl. kol. in postajo Zaprešić za Transporte iz postaj v državni upravi se nahajajoče Zagorske lokalne železnice na postaje državnih železnic Zagreb gl. kol. in preko Zagreba vzhodno (severno) in obratno.

Bistvo peage-prometa obstoji v tem, da se tam, kjer so proge ene železnice pretrgane po progi druge železnice, smatra progo te druge železnice kot progo prve železnice in se kilometri računajo preko te druge (peage) proge v eni številki, kakor bi to bila ena sama železnica, in se tako tudi namesto treh tarifnih postavk računa samo ena. Vozarina pripada v tem slučaju popolnoma prvi železnici, druga železnica pa dobi za prevoz odškodnino, ali v pavšalni vsoti (letno, polletno, trimesečno ali mesečno), ali pa za vsak vagon določen znesek.

Tako bi se bil tudi za progo Djevdjelija — državna meja — Solun (razdalja približno 100 km) lahko vzpostavil tak peage-promet, napravilo bi se lahko kilometersko kazalo od vseh jugoslovanskih postaj (glavnih prog) direktno do Soluna, tarifa bi se torej direktno do Soluna računala po lokalni tarifi Jugoslavije v dinarjih, in Grško bi se na eden gori navedenih načinov odškodnovalo.

Transporti bi brez pridržka tekli do Soluna, posebno tisti, ki bi se že v Ljubljani, Zagrebu ali Beogradu ocarinili, ali bi se pa ocarinili lahko tudi v Solunu, in naši eksporterji, posebno lesni trgovci, ki jih to najbolj tangira, bi si prihranili odpreme stroške posredovalcev v Djevdjeliju.

Zakaj se tak ugovor še ni sklenil, avtorju te razprave ni znano, pač pa bi lahko naši interesenti, eventualno potom trgovske in obrtne zbornice in eventualno v sporazumu z interesi in korporacijami na Hrvatskem, v Bosni-Hercegovini, Srbiji itd. potom spomenice sprožili to vprašanje pri ministrstvu trgovine in industrije in pri ministrstvu saobraćaja v Beogradu.

(Dalje sledi.)

M. Savić:

Naša industrija in obrt.

(Nadaljevanje.)

46. Naša industrija upognjenega pohištva.

Industrija upognjenega pohištva je zastopana v Sloveniji, Hrvatski in Slavoniji ter v Bosni. V Srbiji so vojne nepravilke popolnoma uničile tovarno upognjenega pohištva Ilića, Teokarevića in Petrovića, ki do danes žal še ni obnovljena.

V Duplici pri Kamniku obstoji tovarna upognjenega pohištva Remeca in druga, ki izdelava na dan do 50 m² parketov, 20 do 40 m² izdelkov iz mehkega lesa, 200 do 400 stolov in 500 do 1000 sedišč za stole iz prešane furnirja.

Za prešanje sedišč, ki se izdeluje s prešanjem treh navzkriž položenih furnirjev, je potrebna posebna instalacija, kakršno imajo poleg te tovarne edino še tvornice »Slavonija« v Brodu na Savi in tvornice v Krapini.

Tovarno strokovnjaško vodi njen lastnik inženjer Remec.

V Mariboru posluje družba »Drava«, lesna industrijska d. d., ki izdelava na leto približno 35.000 stolov iz upognjenega lesa. Tvornica ima tudi svojo strugarno za struženje bukovega lesa na dva stružnika poleg spejnalnih strojev za izdelovanje stolov. Družba prodaja 5—10% svojih izdelkov doma, ostalo pa v inozemstvu.

V Poljčanah je tovarna upognjenega lesenega pohištva Antona Koblička. Na leto more izdelati približno 90.000 stolov. Toliko jih je izdelovala tudi pred vojno. Delavcev ima 40 do 50. Leta 1920. je prodala v tuzemstvu 4184 in v inozemstvo 3624 stolov.

Prva kranjska tovarna za upognjeno pohištvo iz impregniranega lesa Antona Kobija v Bregu pri Borovnici je bila ustanovljena leta 1891. Zaposluje 30 delavcev. Poleg omenjenih

tvornic obstoje še nastopne tvornice stolov: 1. Vintgar v Gorjah nad Bledom (okoli 30.000 stolov); 2. Amalija Fajdiga v Sodražici, ki izdeluje zaklopne stole; 3. Ivan Svigelj v Ljubljani; 4. Andrej Boucon v Ljubljani; 5. Štefan Bukon v Teharcu; 6. Vid Bratovž in dr. v Zgor. Gameljih pri Ljubljani (6000 stolov na leto); 7. Matija Jelenc v Vel. Laščah (6000 komadov na leto); 8. Matija Jelenc v Mariboru; 9. Teharska lesna industrija, družba z o. z. v Teharjih pri Celju je urejena na izdelek 20.000 stolov na leto. Delavcev ima sedaj okoli 25, namerava pa to število zvišati na 40. Tvornica ima svojo strugarno in poleg tega vse potrebno orodje in stroje za izdelavo stolov.

V Varaždinu posluje hrvatska tvornica pohištva iz upognjenega lesa »Mundus«, ki more na leto izdelati 38.000 stolov. Ta tvornica je last inozemcev, kateri imajo enake tovarne tudi na Češkem in v Avstriji.

V Krapini obstoji tvornica pohištva in lesna industrija d. d., katero se namerava urediti na letni izdelek 60.000 stolov. Poleg izdelovanja sedišč iz prešanega furnirja se hoče otvoriti tudi strugarno, v kateri bi se predelalo 24.000 m³ okroglega lesa. Tvornica še ni popolnoma urejena, bo pa, čim se uredi, ena najmodernejših. Ima štiri stružnice poleg potrebnega števila cirkularjev.

V Osijeku izdeluje stole tudi tovarna pohištva in orodja za male obrtnike. Ta tvornica ima poleg strugarne na tri stružnice pet cirkularjev, ki predelajo na leto 10.000 m³ okroglega lesa. Izdeluje tudi žage, orodje, oblike vsake vrste itd. Delavcev ima približno 40.

Trgovelski premog in drva

dobavlja

DRUŽBA »ILIRIJAC«, LJUBLJANA.
Kralja Petra trg 8. — Telefon 233.
Plačilo tudi na obroke!

Trgovina.

Položaj tekstilnega trga v Sloveniji. Neka ugledna češkoslovaška revija poroča o položaju tekstilnega trga v Sloveniji nastopno: Položaj je ostal v bistvu neizpremenjen. Kupčija stagnira. Zaloge so preko povprečja preskrbljene. Veletrgovina se pritožuje, da podobne situacije že doigo ni bilo. Zaradi denarne krize so nekatere veletrgovine pri naročanju blaga zelo previdne, ker smatrajo to spričo izredno negotove situacije za edino možnost, da se obdrže na površju. Češkoslovaško blago se uveljavlja glede nekaterih vrst še nadalje in tekmuje s svojo kvaliteto. Trdi pa se, da je v zadnjem času kvaliteta italijanskega blaga dosegla kvaliteto češkoslovaškega blaga. Prizadevanja italijanskih potnikov so vedno živahnjejša in se morejo le težko primerjati s prizadevanji češkoslovaških izvoznikov, ki se omejujejo na svoje stare zveze in ne polagajo nobene važnosti, da si ustvarijo nove.

Naša zunanja trgovina tekom julija. (Izvoz se je povečal). Generalna direkcija carin je ravnokar objavila podatke o našem izvozu v mesecu juliju. Iz podatkov je razvidno, da je naš izvoz tudi v juliju znatno napredoval napram izvozu v mesecu juniju lanskega leta. Izvoz tekom julija je znašal 335.940 ton v vrednosti 686.286.373 dinarjev napram 233.032 tonam v vrednosti 547.168.572 dinarjev v istem času leta 1923. Ako pregledamo seznam blaga, ki se je izvozilo, vidimo, da se je v juliju letošnjega leta izvozilo največ lesa in sicer stavbenega lesa 111.599 ton v vrednosti 177.5 milijonov dinarjev ter drv za kurjave 66.514 ton za 18.9 milijonov dinarjev. Ostali glavnejši izvozni predmeti v tem mesecu so bili (v oklepajih vrednost v milijonih Din): goveda živa 24.422 komadov (111.2); jajca 1864 ton (41.6); meso sveže 1129 (26.5); mesni izdelki 97.4 ton (4.6); svinje žive 7545 ton (32.2); konji živi 5439 komadov (22); baker surovi 412 ton (16.2); cement 27.117 ton (15.4); turščica 4749 ton (12.8); svinice v ploščah 787 ton (10.1); žita: pšenica 2660 ton (10); ostala žita 1866 ton (5.5); pšenična moka 1755 ton (9.9); sir kaškalvalj 262 ton (8.9); predivo 465 ton (8.3); amonijačna soda 2591 ton (6.7); eks-

Trakti za prepariranje kož 995 ton (6.6); jagnječe in jareče kože 140 ton (6.3); kalcijev karbid 1088 ton (6.2); drobnica 21.790 komadov (5.4); zdravilna želišča 143 ton (3.6) in drugo. Med manjšimi izvoznimi predmeti omenjamo še hmelj, katerega se je izvozilo 2.6 tone v vrednosti 156.500 Din.

Indeksna številka za veletrgovino na Češko-slovaškem. Indeksna številka za veletrgovino je v zadnjih dveh letih dosegla svoj višek (1036) v mesecu marcu t. l. V naslednjih mesecih je stalno padala in znašala dne 1. julija t. l. 965. Tekom julija t. l. se je zopet dvignila na 997, to je za 3.3% na podlagi cen v mesecu juliju l. 1914 ali za 4.2% na podlagi cen v mesecu juniju t. l. Nasprotno pa se je indeksna številka za prodajo na drobno tekom meseca julija t. l. nekoliko znižala in sicer pri živilih, kurivih itd. za 0.4%, pri oblačilnih predmetih pa za 1/2%. Indeksna številka za živila je znašala v mesecu juliju t. l. 909 (prejšnji mesec 923), za oblačilne predmete pa 1045 (1050).

Gibanje cen v Franciji. Indeksna številka za veletrgovino v Franciji je znašala koncem meseca junija t. l. 475, koncem julija t. l. pa 491. Podražile so se med drugim cene živilom za 8, mesnim izdelkom za 7, kolonijalnemu blagu za 22, industrijskim izdelkom za 22 točk.

Industrija.

Naša prva tovarna glicerina. Vkljub raznim težočam tudi od strani, kjer bi morali v interesu države podpirati vsako novo podjetje, se je vstrajnosti vodstva tvornice »Zlatorog« posrečilo zgraditi tudi veliko tovarno za glicerin. Nova tovarna je priključena tovarni mila Zlatorog. Visoka, prostorna železobetonska stavba, izdelana po ljubljanski tvrdki ing. dr. Kasal oziroma njegovem arhitektu Müllerju. Poslopje je popolnoma dograjeno. Postavljeni so tudi že stroji. Montaža se je zakasnela vsled obolenosti vodilnega monterja. Pričakujejo pa, da bodo zaključna dela tekom tega meseca končana in da se vrši poskusni obrat že začetkom prihodnjega meseca. Tovarna s svojimi specialnimi stroji vzbuja že danes splošno pozornost. Ker se v tem obratu predeluje takozvana podlužnica, katero so tovarne mila dosedaj kot neuporabljivo izlivali v kanal, bo to novo podjetje dobrodošlo tudi vsem tvornicam mila, ki bodo ta svoj produkt, ki jim je bil doslej odveč, lahko pošiljale in prodajale v Maribor. — O posebnostih tega novega podjetja bo še prilika govoriti o priliki otvoritve. — Celo podjetje se namerava še na treh straneh povečati, tako, da se po končanem delu spremeni cela sedanja slika. Na vzhodni strani je projektirana zgradba stanovanjske hiše za nastavlence. Tovarna mila se dvigne do višine tovarne glicerina (v novem oddelku se namerava baje proizvajati tudi toaletno milo). Spredaj se zgradijo skladišča itd. Lahko se reče, da je tovarna mila Zlatorog v tej krizi splošnega zastoja drugih večjih podjetij točasno edina v Mariboru, ki čelo z večjim razvojem kljubuje težočam gospodarske krize.

Denarstvo.

Donos državne trošarine. V mesecu juliju t. l. se je pobralo na državni trošarini vsoto 57.940.053 Din 85 p in sicer od sladkorja 27.810.260 Din 54 p, od kave 3.265.546 Din 10 p, od kavinih nadomestkov 214.261 Din 30 p, na riž 640.676 Din 50 p, na pivo 4.589.735 Din 48 p, na fina vina 96.840 Din 14 p, na navadna vina 5.391.565 Din 95 p, na esence in eterična olja 18.599 Din 55 p, na liker, konjak in rum 315.279 Din 40 par, na sveče 47.458 Din 92 p, na električno razsvetljavo 330.880 Din, na svečljni plin 73.975 Din 70 p, na karbid 193.961 Din 05 p, na kresila 40.598 Din 30 p, na špirit 8.126.296 Din 23 p, na žganje 947.743 Din 61 p, na kisovo kislino 302.337 dinarjev 67 p, na bencin 5.346.415 Din 22 p. Hkratu se je pobralo na kontrolnih pristojbinah za denaturiranje špirit 187.622 Din 19 p. Donos tega meseca je presegel proračunjeno vsoto za 7.773.387 Din 19 p, donos prvih štirih mesecev tekočega leta pa za 4.721.853 Din 22 p.

Obtok bankovcev v Avstriji je po izkazu dne 23. avgusta zrastel za 712 milijard na 8002 milijardi avstrijskih kron. Zlati zaklad se je pomnožil za 299 milijard na 3561 milijard avstrijskih kron.

Carina.

Pospešitev ocarinjenja uvoznega blaga in tarifa za trud carinskih posrednikov pri tem ocarinjenju. Finančni minister je s posebnim razpisom izpremenil pravilnik o carinskih posrednikih v toliko, da si je pridržal pravico odobritve tarife za izvoz domačega blaga. Po tem razpisu so trgovske in obrtniške zbornice upravičene v bodoče določiti carinskim posrednikom tarifo le za uvozno blago. Hkratu je finančni minister, kakor smo že poročali, s razpisom z dne 29. julija 1924 C br. 36.346 odredil pospešeno carinjenje izvoznega blaga in določil za carinske posrednike tarifo za trud pri tem carinjenju. Ta razpis, ki je objavljen v Uradnem listu št. 77 z dne 19. avgusta 1924 pod št. 236, priobčujemo spričo važnosti za vse izvoznike domačega blaga v nastopnem doslovnem besedilu: »Iz pogostih pritožb trgovcev-izvoznikov sem razvidel, da je izvoz domačega blaga obremenjen z velikimi in čestokrat še nepotrebnimi in neopravičenimi stroški, tako da je s to obremenitvijo celo onemogočeno uspešno tekmovalje naših izvoznikov na inozemskih tržiščih. Poleg drugih okolnosti, ki jih srečuje naša izvozna trgovina, opozarjajo pritožbe zlasti na pretirane nagrade carinskih posrednikov, ki jih ti pobirajo za svoj carinsko-posredniško trud ob izvoznih ekspedicijah, kakor tudi na odškodnine, ki se plačujejo carinskim uslužbencem za izvrševanje carinskih ekspedicij. Zeleč, da bi se dal naši trgovini čim krepkejši polet, sem odredil na predlog generalne direkcije carin in na podstavi členov 273. in 273a. carinskega zakona:

1. Nagrada za trud carinskih posrednikov ob izvoznem ocarinjenju blaga se maksimira s (30) tridesetimi dinarji za vsak vagon. Pod besedami: »trud carinskih posrednikov« je treba razumeti vse predhodno delo ob pisanju deklaracij, dobavljanju vagonov in prisostvovanju pri pregledu blaga. Pod besedo »vagon« pa je treba razumeti količino 10.000 kilogramov izvoznega blaga. Za plačilo svoje nagrade je vsak carinski posrednik zavezan, skladno s členom 6. pravilnika o carinskih posrednikih, dati svojemu naročitelju pravičen račun. V ta račun vpiše razen nagrade za svoj trud, kolikršno določi sam vnaprej, vrednost golice, deklaracij in taks, ki so se resnično uporabile, ob plačilu 25% dejanske vrednosti golice, deklaracij in taks. Vpisovati v račun druge, zlasti pa izmišljene stroške, prepovedujem kar najstrožje. Račune vseh carinskih posrednikov za izvozne ekspedicije postavljam pod kontrolo carinarnice. Vsak carinski posrednik mora priložiti izvozni deklaraciji, s katero prijavlja carinarnici blago za izvozno ocarinitve, izpolnjeni račun za svojega naročitelja. Tak račun preizkusita angažirana carinska uradnika po deklaraciji o tem, ali je vanj vpisal nagrade in izdatke skladno s tem razpisom, in če ugotovita, da je račun pravičen, ga overita s svojim podpisom in s pečatom carinarnice. Samo na podstavi tako overljenega računa izvrši carinski posrednik obračun s svojim naročiteljem; za njegovo točnost pa sta povsem odgovorna angažirana uradnika, ki sta ga podpisala. Primeri, ki bi bili v nasprotju s to naredbo, se kaznujejo z največjo kaznijo, ki jo predpisuje pravilnik o carinskih posrednikih, odnosno zakon o civilnih uradnikih in ostalih državnih uslužbencih. S to odločbo izpreminjam vse dosedanje tarife, ki jih je odobrila generalna direkcija carin za plačevanje nagrade carinskim posrednikom, kolikor se nanašajo te tarife na nagrade carinskih posrednikov ob izvoznih ekspedicijah domačega blaga.

2. Deklaracije za izvozne ekspedicije domačega blaga se morajo sprejemati pri carinarnicah ves dan — dopoldne in popoldne. Vse ekspedicije po takih deklaracijah se morajo vršiti pri carinarnicah kar najhitreje, tako da ne sme biti rok za izvršitev teh ekspedicij daljši nego šest ur od trenutka, ko se deklaracija prejme pri carinarnici. Da bo mogoče to odredbo popolnoma izvrševati, odredim, da se morajo vršiti ekspedicije tudi izven uradnih ur, ne da bi se plačevale dnevnice carinskim uslužbencem po členu 233. carinskega zakona. Zato pooblašчам starejšine carinarnic, da smejo, skladno s členom 227. carinskega zakona in členom 264. finančnega za-

kona za leto 1924-1925, odrediti poslovanje carinskih uslužbencev, ki izvršujejo te ekspedicije kot nujne, tudi izven delovnega časa, določene za pisarniške ure. Carinarnicam, carinskemu osebju in priznanim carinskim posrednikom naročam, naj se povsem ravna po tem razpisu ter ga točno izvršujejo.

V Beogradu, dne 29. julija 1924.;

C br. 36.346.

Minister za finance:
dr. M. Spaho s. r.

Razno.

Naša konzularna služba. Naša država ima v inozemstvu 30 poklicnih konzulatov. Od teh je 13 generalnih in 17 navadnih konzulatov. Generalni konzulati so: v Berlinu, na Dunaju, v Budimpešti, v Marsaili, v Milanu, v Monakovem, v New Yorku, v Bukarešti, v Buenos Airesu, v Kairu, v Solunu, v Čikagi in v Pragi. Konzulati so v nastopnih mestih: v Varni, v Gradcu, v Düsseldufu, v Zadru, v Pečuju, v San Franciscu, v Trstu, v Carigradu, v Skadru, v Celovecu, v Montrealu, v Helsingforsu, na Reki, v Bratislavi, na Krku in v Pittsburgu. Častni konzulati so postavljeni v sledečih državah: Nemčija (Dresden, Berlin, Hamburg, Frankfurt, Nürnberg), Belgija (Liège, Anvers, Gan), Čile (Valparaiso in Punta Arenas), Dansko (Kopenhagen), Španjolsko (Barcelona), Francija (Bordeaux, Lyon, Lille), Anglija (London, Bradford, Glasgow, Malta, Manchester, Melbourne, Montreal, Sydney, Auckland, Bristol, Hal, Port of Spain), Grčija (Patras, Sante), Holandska (Amsterdam, Rotterdam, Sevingen), Italija (Rim, Genova, Turin, Benetke, Catania, Palermo in Firenze), Peru (Lima), Portugalska (Lisabon in Porto), Rumunija (Braila), Švedska (Stockholm in Norrköping), Švica (Ženeva, Curih), Češko-slovaška (Praga), Čile (Antifogasta). — V konzularni službi je nameščenih 68 s kraljevim ukazom imenovanih uradnikov in približno 95 dnevničarjev. Letni potrošek za našo konzularno službo znaša približno 70 milijonov dinarjev.

Bogastvo Vojvodine. Po poročilu trgovske in obrtniške zbornice v Novem Sadu so ocene letošnjega izvoza jako povoljne. Izvoz v inozemstvo iz Vojvodine se ceni po uradnih podatkih na 1800 milijonov dinarjev, kar dosega skoro eno tretjino celokupnega izvoza iz naše države.

Svetovni pridelek hmelja leta 1924. Cenilna komisija, ki jo je postavilo mednarodno zborovanje hmeljarjev, je sestavila v Nürnbergu na podlagi podatkov iz držav, kjer se goji hmelj, sledečo statistiko o količini hmelja, ki se ga bo pridelalo letošnje leto. Po njenem mnenju bo znašala letošnja količina 932.000 do 985.000 kvintalov po 50 kg napram 650.000 kvintalom v prejšnjem letu. Od tega odpade na Češko-slovaško 148.000 do 156.000, na Nemčijo 127 do 140.000, na Francijo 70 do 74.000, na Belgijo 25 do 27.000, na Jugoslavijo 33 do 35.000 (Slovenija 10 do 11.000 in Bačka 23 do 24.000), na Avstrijo do 1000, na Rumunijo 1500 do 2000, Poljsko in Rusijo 23 do 24.000, Anglijo 315 do 325.000, Ameriko in Kanado 170 do 180.000, Avstralijo in Novo Zelandijo 18 do 20.000 kvintalov po 50 kg. — Napetost v cenilnih številkah izhaja od tod, ker da utegnejo biti podvržene nekatere države, ki pridelajo veliko množino poznega hmelja, kakor Anglija, Amerika in Alzacija, radi nestalnega vremena še znatnim izpremembam. Svetovni pridelek in potreba hmelja sta si v ravnovesju. Ker so radi slabe prošletoletne obirate zaloge pivovarne celega sveta že precej prazne, se ni bati, da bi se ne prodal letošnji zelo dober pridelek nekaterih držav.

Svetovna žetev 1924. Mednarodni poljedelski zavod v Rimu objavlja podatke o rezultatu letošnje svetovne žetve. Iz teh podatkov je razvidno, da razen ovsa zaostaja letošnja žetev vseh drugih žit za lanskim letom in celo za povprečno žetvijo 1918-1922. Kar se severne po-

lute tiče, je slaba srednja žetev. Na južni poluti se ožeta v Argentini dobro žetev. V Avstraliji pričakujejo zapadne pokrajine dobro žetev, dočim potrebujejo južne pokrajine dežja.

Neverjetne razmere na naših železnicah. Generalna direkcija drž. železnic v Beogradu je s svojim odlokom z dne 25. marca t. l., št. 7632, dovolila posetnikom letošnjega Ljubljanskega velesejma 50% popust na vožnji tako na osebnih kakor brzovlakih razen S. O. E in nočnih brzovlakov št. 5 in 6. Trgovci iz Srbije, Hrvatske, Vojvodine, Banata so se poslužili te ugodnosti na progi Beograd-Ljubljana, kupili za dopotovanje na velesejem polno karto, da se glasom odloka vozijo nazaj brezplačno. Toda veliko se jih je urezalo: železniški personal v vlakih v več slučajih posetnikom velesejma pri vožnji nazaj ugodnosti ni priznal, kljub temu, da so se vozili v predpisanih vlakih, češ da imajo oni druge predpise. Seveda je nastalo med prizadetimi upravičeno silno ogorčenje, ker so morali plačati polno voznino. Naprošamo mero-dajne oblasti, da preiščejo zadevo in kaznujejo krivce. Generalna direkcija drž. železnic je dovolila vozno olajšavo posetnikom velesejma, uvažujoč eminentno važnost te institucije za narodno gospodarstvo cele države, izdala točne predpise, katerih se nimajo držati samo potniki, temveč tudi podrejeni železniški personal.

Hitra prodaja je velik dobiček!

Med predmete, katere v Vaši trgovini vedno naglo prodate, spada brezdvomno milo »ZLATOROG«. S tem visokovrednim izdelkom si ohranite Vaše odjemalce in zvišate promet. Ne dajte se premočiti z navidez cenejšimi izdelki, kateri Vam donesejo samo pritožbe Vaših odjemalcev.

Tržna poročila.

Kolonijalna roba v Gružu. — Za kolonijalno robo so nastopile znatne spremembe, kakor je bilo predvidno. Za sladkor vsled stanja sladkorne pese, za kavo vsled slabe letine in nemirov v Braziliji. V Gružu je cena kristalnemu sladkorju Din 18, kocke 20.25, franko Gruž. Kava ima čvrsto ceno. Kava »Rio« stane 44-46 Din, »Santos« 48-50 Din. Maslinovo olje. Cena 21.50 do 22 Din. Povpraševanje srednje.

Svinjski trg v Celju. — Prasci, 6 do 7 tednov stari, 225 do 275 Din, 9 do 10 tednov stari 280 do 400, 3 do 4 mesece stari 450 do 650 Din, 5 do 6 mesecev stari 1000 do 1300 Din, 10 mesecev stari 1500 Din, 1 leto 1600 Din.

Cene živine in prašičev v Italiji. — Na milanskem trgu dne 2. t. m. so bile sledeče cene: Teleta odstavljena 10.10 do 10.70 lir, II. 8.90 do 10, III. 8 do 8.80; meso teletje I. 14.15 do 14.95, II. 12.55 do 14; teleta neodstavljena I. 7.50 do 10; teleta plemenska 9 do 10 lir za 1 kg žive teže. Živina: voli I. 5.30 do 5.70, II. 4 do 4.50, III. 3.20 do 3.60; krave in biki: I. 4.50 do 5, II. 3.40 do 4, III. 2.70 do 3. Prašiči: 7.50 do 8.50 lir za 1 kg žive teže. Cene so v Italiji znatno padle tako pri živini kot pri prašičih.

Dunajski goveji sejm (4. t. m.). — Dogon 958 glav; od tega 390 iz Jugoslavije. Notirajo za 1 kg žive teže: voli 12.500 do 18.000 aK. Cene so proti toroku oslabele za 500 do 1000 aK pri kilogramu.

Dunajsko tržišče mlekarški izdelkov

(4. t. m.). Blaga je dovolj na trgu, cene se v glavnem niso spremenile. Notirajo v tisočih aK: sirovo maslo: gornjeavstrijsko 55, madžarsko in jugoslovansko 58 do 62, holandsko 74 do 75, dansko 76 do 77; sir švicarski ementalški 64 tirolski polementalški 42, vorarlberški polementalški 48, holandski gouda-sir 32, danski »švicarski« sir 34.

Dunajska borza za kmetijske produkte (3. t. m.). Cene se držijo. Kupčija se razvija zbog tržnih denarnih prilik v dokaj ozkih mejah. Na trgu se kupuje tudi jugoslovanska pšenica. Notirajo za 1 kg vključno blagovnoprometni davek ab Dunaj v aK: pšenica: domača 3800 do 3900, madžarska s Potisja, stara 4500 do 4600, nova 3400 do 4400, jugoslovanska 4100 do 4200; rž: domača 3525 do 3575, turščica 3350 do 3450, oves: domači novi 3350 do 3450, madžarski 3375 do 3475, pšenična moka »0«: domača 6900 do 7000, madžarska 6300 do 7000, krušna moka: domača I. 5000 do 5200, pšenični otrobi 2200 do 2250.

Dunajsko tržno poročilo. — 2. t. m. je bilo na dunajskem trgu 8500 komadov prašičev. Uvozile so: Poljska 5806 komadov, Rumunska 1384, Jugoslavija 1062, Ogrska 120, Avstrija sama je postavila na trg 128 komadov. Cene: I. debele svinje 29.000 do 30.000, ali Din 31.12 do 32.20 za 1 kg žive teže. Srednje debele svinje 28.000 do 29.000 ali Din 30.05 do 31.12, za 1 kg žive teže. Stare debele svinje 26.000 do 27.000 ali Din

27.92 do 28.98 za 1 kg žive teže. Angleške mesnate svinje 23.000 do 29.000 ali Din 24.68 do 31.12 za 1 kg. žive teže. — V zadnjem času je na Dunaju vedno večje povpraševanje po debelih prašičih — »špeharjih«. Cena se vsak trenutek menja. Mesnati prašiči so v zadnjih dneh padli kar za 3000 aK pri 1 kg zaklane teže in je točna kalkulacija za izvoznikarje silno otežkočena, posebno ker je prodaja na Dunaj, ki je in ostane naš največji in najstalniji in pa tudi najrazvijačnejši odjemalec — proti sklepu popolnoma izključena in se vrši samo potom komisije in po dnevnih cenah, ki vedno zavisijo od povpraševanja in ponudbe.

KOVINSKI TRG V DRUGI AVGUSTOVI POLOVICI.

Kakor smo omenili že zadnjič, so nestropno pričakovali, kakšen bo izid londonske konference. Njeni zaključki pomenijo izboljšanje evropskega gospodarstva, ki se po vojski nikakor ni moglo pomiriti. Nemčija je bila kot producent in kot konsument važen činitelj v mednarodnem gospodarskem življenju; zato je upanje povsod veliko. Pretiravati ga pa seveda ne smejo, ker je odškodovanje po vojski le prehudo in se stvar ne da v par mesecih izboljšati. Trajalo bo še nekaj časa, preden se bodo posledice londonske konference v svetovni trgovini poznale.

V najbližji bodočnosti, pravijo, se na

kovinskem trgu posameznih držav ne bo dosti spremenilo. Povpraševanje na evropskih trgih je še dosti zadovoljivo, iz prekomorskih dežel prihajajo dobra poročila. Hitro seveda ne bo šlo. Produkcija v najvažnejših deželah je šla v zadnjih mesecih spet nazaj, vendar manjka v Evropi še zmeraj potrebnega denarja, da bi lahko dajale tovarne kredite na dolgi rok in bi tako povečale prodajo. Kakšne bodo razmere na svetovnem trgu pozneje, ko si bo Nemčija opomogla, se še ne da nič povedati. Na vsak način bo v evropskih deželah konsum večji. Na drugi strani se bo pa Nemčija krčevito trudila za prodajo svojih izdelkov; to pa pomeni hud konkurenčni boj kontinentalne industrije in s tem zopet nižje cene. Sicer so bile pa v zadnjem času cene trdne, kar je zlasti posledica zvišanih cen v belgijskih tovarnah. Železo v palicah so prodajali Belgijci okoli 10. avgusta še po $\frac{5}{17}$ funtov, okoli 25. avgusta pa po $\frac{9}{2}$; Francozi in Nemci so ga prodajali po $\frac{9}{16}$. Srednja pločevina je notirala povprečno $\frac{7}{16}$ do $\frac{7}{10}$, surova $\frac{7}{16}$, fina pa nekaj čez 8.

Ceškoslovaški jekleni in železni trg se v drugi avgustovi polovici ni dosti spremenil. Doma je kupčija normalna, eksportna je pa še zmeraj nezadovoljiva. Čehi pravijo, da njih izdelki tehnično lahko konkurirajo na svetovnem trgu, da ima pa svetovni trg prenižke cene. Upajo, da bo Nemčija sedaj dosti kupila, obenem se pa bojijo, da bi si Nemčija

prehitro ne opomogla. — V Nemčiji so se razmere sicer nekoliko izboljšale, vendar pa je položaj železne industrije še zmeraj skrajno nepovoljen. Pa ne bo dolgo, ker bo dobila Nemčija kredite, ki so ji jih v Londonu obljubili. Cene so bile te-le: železo v palicah 115 zlatih mark, surova pločevina 120, srednja 135, fina 155 do 675, valjana žica 130.

Belgijske cene so šle malo gor, kakor smo že omenili, doma in na eksportnem trgu. Francoski trg je še zmeraj nesiguren. Uspehov v Londonu Francozi ne ocenjujejo tako ugodno kakor Angleži, bojijo se za bodočnost francoske železne industrije, skrbi jih nemška konkurenca. Cena koksa je previsoka. V eksportu se pozna inozemska konkurenca, v zadnjem času tudi angleška. Angleži so optimisti, računijo pa seveda še zmeraj s težkočami. Domača kupčija je dobra, kupuje tudi kontinent. Produkcija v juliju je bila večja kakor v juniju, pa še daleko ne taka kakor v maju. Lito železo: maj 650.900 ton, junij 607.800, julij 611.800 ton; jeklo: maj 809.700 ton, junij 651.500, julij 693.300 ton. V Ameriki je pa tendenca še kar naprej trdna. Doma in tujih naročil je dosti, tudi že za četrtletje oktober-december. Produkcija jekla v juliju je bila najnižja od decembra 1921, znašala je 1.785.000 ton, junija pa 2.223.000 ton.

O težkem položaju domače železne industrije smo podali izbrano sliko v štev. 95. našega lista.

Naznanilo.

Dovolim si cenjene odjemalce in p. n. občinstvo opozoriti na svoj novo ustanovljeni

Torbarski obrat

kjer se izdelujejo potne torbe, kasete in kovčki iz usnja in platna v raznih formah in velikostih. — Sprejemajo se tudi naročila za specijalne torbe in kovčke, n. pr. za razne vzorce, za trgovske potnike itd. — Velika izbira raznih torbic in kovčkov od najmanjših do največjih.

IVAN KRAVOS, MARIBOR
Aleksandrova cesta 13, Slomškov trg 6

NA VELIKO!

Priporočamo: galanterijo, negavice, potrebščine za ševlarje, sedlarje, rinčice, podloge (belgier), potrebščine za krojače in šivilje, gumbi, sukanec, vezeno, svilo, tehtnice decimalne in balančne najceneje pri

JOSIP PETELINC

Ljubljana, Sv. Petra nasip 7.

Veletrgovina
kolonijalne
in
špecerijske
robe

Ivan Jelačin
Ljubljana

Zaloga
sveže pražene
kave, inleth dišav
in rudniške vode
Točna in solidna postrežba
Zahtevajte cenik!

se dobi v vseh
špecerijskih
prodajalnah.

Pisarna: Ljubljana,
Gradišče 13.

iv. Perdan
Ljubljana

Veletrgovina
kolonijalnega in
špecerijskega blaga.

Glavni založnik Ciril in
Metodovih vžigalic, nudi
po najnižji dnevni ceni
kavo, riž, testenine,
najfinejše namizno
olje, čaj, žganje ter
vse drugo špecerij-
sko blago.

Postrežba točna in solidna.

Stara tovarna nogavic in pletenin
M. FRANZL & SINOVI -- LJUBLJANA, Privoz 10

Lastnik: FELIKS FRANZL

Ustanovljeno
leta 1888

Poštni predel 44
Telefon 425

Varstvena znamka

Najcenejše nove in rabljene PISALNE STROJE

v specialni mehanični delavnici za popravilo pisalnih, računalnih, razmnoževalnih in kopirnih strojev **Ludovik Baraga, Ljubljana**

Šelenburgova ul. 6./I. nadst. Pisarniška oprema vedno v zalogi.

Barvni trakovi, karbon-indigo papir ter vse druge potrebščine.

TISKARNA „MERKUR“

Trg. - ind. d. d. LJUBLJANA Telefon št. 552

SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠT. 13

Tiska časopise, knjige, poset-
nice, brošure, letake, ce-
nike, pravila itd. itd.

Lastna knjigo-
veznica

KOLENDARJE 1925

sprejema v delo
in izvršuje točno
tiskarno „Merkur“
Ljubljana, Simon
Gregorčičeva ulica

Prva željiarska in železobitna zadruga v Kropi in Kamni gorici

Pisma: Željiarska zadruga, Kropa (Slovenija).

Brzjavke: Zadruga Kropa.

Telefon interurban: Podnari 2.

Želji za normalne in ozkoirne
železnice
Želji za ladje, črni ali pocinkani
Želji za zgradbe, les itd.
Želji za čevlje
Spojke za odre in prage

Spojke za ladje in splave
Železne brane
Zobje za brane
Ključke za podobne, zid, cevi,
žlebove itd.
Vijaki z maticami

Podložne pločice
Malice
Zakovice za tenderje, kolle,
mostove, sode, pločevino,
kolesa itd.
Vijačni čepi — Verige

Vsi v našo stroko spadajoči železni izdelki po vzorcih in risbah najceneje.
Ilustrovani ceniki na razpolago.